

Langtidsplan for forsvarssektoren (2021-2024)

Vedtatt av SVs landsstyre 3. november 2020.

En forsvarspolitik for fred og uavhengighet

Langtidsplanen for forsvarssektoren (LTP) behandles i en tid med en forverret og mer usikker sikkerhetspolitisk situasjon, med økende spenning og mistro mellom stormaktene. Dette skaper et press på norsk territorium, særlig havområdene. En tydelig og realistisk politikk for norsk tilstedeværelse på norsk jord og i norske havområder, og en aktiv politikk for beroligelse og avspenning, er viktigere enn på mange år.

Norsk forsvars- og sikkerhetspolitikk er fanget i en ond sirkel. Vi blir stadig mer avhengig av USA og NATO. For å styrke forholdet til mektige allierte er norsk militær kapasitet bundet opp i flere internasjonale operasjoner. Dette svekker vår evne til å sikre våre egne landområder og store havområder, noe som gjør at USA og NATO blir gitt et større og mer permanent nærvær på norsk jord. SV har vært og forblir sterkt imot norsk NATO-medlemskap. Dynamikken i NATO nå gjør det farligere enn på lenge å fortsette å ta diktat fra de andre store NATO-landene. Så lenge Norge forblir medlem av alliansen så skal SV arbeide for at NATO aldri igjen skal etablere såkalte "out of area"-operasjoner. Dagens situasjon understreker tydeligere enn på lenge hvor viktig det er at Norge har et sterkt nasjonalt forsvar som står på egne ben og som ikke uten videre underlegger seg andre makters utenrikspolitiske interesser.

Regjeringens underfinansiering av Hæren og Sjøforsvaret, urealistiske effektiviseringskutt og dyre feilinvesteringer blant annet kampfly bidrar tungt til denne utviklingen. I tillegg til kostnadene med kampfly, kommer det nå en milliardregning til rakettforsvar av disse flyene og basen på Ørlandet, samt store mulige kostnader knyttet til flystøyproblematikk som kunne vært unngått ved endret flymønster.

SV vil bryte denne onde sirkelen. Vårt mål er en forsvarspolitik som setter oss i stand til å ta oss av nasjonale kjerneoppgaver, og som sikrer en selvstendig norsk utenrikspolitik.

Norge må føre en sikkerhetspolitikk for selvstendig suverenitetshevdelse, lavere spenning i nordområdene, og Norge må ha et forsvar som kan bidra til å hindre stormaktrivalisering og opprustning i Arktis. I forhandlingene om langtidsplanen vil dette være SVs hovedprioritet. Utformingen av Forsvaret må ta utgangspunkt i nasjonale behov. SV vil alltid vurdere deltakelse i FN-oppgaver når vi blir bedt om det, men Norge kan ikke fortsette opptrappingen av militære operasjoner og nye militære samarbeid utenlands. Norge skal bidra til at det internasjonale samfunnet finner fredelige og politiske løsninger på internasjonale konflikter. SV mener derfor at Norge må slutte seg til forbudet mot atomvåpen.

SV går imot utplasseringen av amerikanske soldater i Norge og den stadig økende tilpassingen til amerikansk tilstedeværelse. SV mener det er bekymringsfullt at omtalen av den allierte tilstedeværelsen i Norge har endret ordlyd i langtidsplanen, fra «øving og trening» til å bli omtalt som

en mer integrert del av forsvaret av Norge. SV mener tilstedeværelsen på Værnes og i Troms, samt langtidsplanens signal om amerikanske infrastrukturtiltak i Norge, utgjør et brudd med basepolitikken. Dette truer også vår evne til å planlegge strukturen i Forsvaret på en langsiktig og uavhengig måte. Når USA signaliserer plutselig uttrekning av flere hundre soldater, får det konsekvenser for forsvarsstrukturen.

SV mener at vi må styrke samarbeidet med våre nærmeste naboer i Norden. 11 år etter Stoltenberg-utvalgets rapport om nordisk forsvarssamarbeid er samarbeidet i positiv utvikling, men det haster å få realisert visjonene i rapporten. SV mener vi har mer å tjene på et tett samarbeid med nabolandene våre, fordi vi har et interessefellesskap og felles sikkerhetspolitiske utfordringer. SV vil styrke nordisk samarbeid i forsvarssektoren, med en nordisk forsvarsallianse som mål.

SV ønsker å prioritere et sterkt nasjonalt forsvar som sikrer en så selvstendig suverenitetshevdelse som mulig. Derfor vil vi søke flertall med andre partier for viktige satsinger i landmakten og Sjøforsvaret som bidrar til økt trygghet for Norge. Det er likevel bekymringsverdig at langtidsplanen inneholder en rekke usikkerhetsmomenter som i sum truer realismen i investeringsplanene. SV har lenge advart om at kampflykjøpet vil undergrave resten av Forsvaret. Risikoen for at anskaffelsen blir en kostnadsbombe er større og mer alvorlig enn noen gang. Alt som kan bidra til å redusere den overdrevne pengebruken på fly må vurderes i arbeidet med langtidsplanen.

Den mest prekære og underkommuniserte utfordringen i Forsvaret i dag er bemanningssituasjonen, både i operativ del og i støttefunksjonene. Forsvaret trenger folk. Dessverre har regjeringen lagt opp til en beskjeden økning i personell. Langtidsplanen legger nå opp til at balansen mellom folk og tunge investeringer forskyves ytterligere. Det er en farlig utvikling, både for operativ evne og Forsvarets evne til å holde på flinke folk og gjør Norge enda mer avhengig av utenlandsk tilstedeværelse. Regjeringen legger også opp til omfattende endringer i førstegangstjenesten, uten at dette har vært gjenstand for nødvendig debatt.

Det har vært behov for effektivisering i forsvarssektoren. Men etter flere år med både ABE-reform og særegne effektiviseringskutt er arbeidsmiljøet i Forsvaret under sterkt press. SV er bekymret for at dette går utover handlingsrommet og personellsituasjonen i Forsvaret, og i ytterste konsekvens forsvarsevnen. Vi mener at effektiviseringskrav må spesifiseres og konsekvensene av dem konkretiseres slik at de kan tas stilling til enkeltvis. Regjeringens uprioriterte kutt er en ansvarsfraskrivelse. SV mener også at utviklingen med økt privatisering og outsourcing av viktige tjenester svekker forsvarsevnen og må stanses.

Det siste årets hackerangrep mot demokratiske og kritiske institusjoner viser det prekære behovet for en bedre digital beredskap. Cyberforsvaret må i perioden rustes til å møte nye og krevende utfordringer, og må settes i stand til å være en konstruktiv medspiller for sivil sektor.

SV er bekymret for at både offentlige institusjoner i større og større grad benytter seg av multinasjonale giganter for lagring av skjermingsverdig informasjon. En slik bekymring gjelder også Forsvaret, og regjeringen har i liten grad tatt høyde for at autonomi også er høyst relevant på det

digitale området. SV mener at offentlige skytjenester bør utredes, og at Norge bør ta initiativ samtaler om en eventuell fellesnordisk skyløsning.

Forsvaret er en miljøverstering og står for store klimagassutslipp og naturødeleggelser. Det er lavt kunnskapsnivå i Forsvaret om påvirkningen aktiviteten har på miljø og klimautslipp. Framskrivninger viser at Forsvaret ikke ligger an til å kutte i sine utslipp fram mot 2030. SV mener at Forsvaret må bidra til arbeidet med å kutte utslipp og beskytte naturen. Derfor vil SV i samarbeid med Forsvaret stille strenge krav og målsetninger for reduksjon av klimagassutslipp og naturødeleggelser.

I en urolig internasjonal situasjon er det viktig med en bred debatt om norsk sikkerhetspolitikk. De voksende motsetningene mellom USA og Kina, voksende avstand mellom USA og Europa, den autoritære utviklingen i Russland, et mer upålitelig USA og den økende splittelsen i NATO er alle utviklingstrekk som bidrar til at norsk sikkerhetspolitikk må forandres. Det er derfor på tide at det settes ned en ny forsvarskommissjon, og inviteres til en bredere diskusjon om veivalgene i norsk sikkerhets- og forsvarspolitik.

Forsvaret må ha sin sterkeste forankring der de sikkerhetspolitiske utfordringene er størst. SV krever derfor en klart sterkere prioritering av nordområdene og Nord-Norge. Dette gjelder både den operative kapasiteten til å seile, fly, overvåke og øve, samt tilstedeværelse gjennom baser og lokalisering. Lavere spenning og stormaktrivalisering i nord er det sentrale målet for SVs forsvarspolitik og vi vil derfor holde NATO unna våre nordligste områder i fredstid. Allierte reaktordrevne fartøyer bør ikke tillates å benytte norske sivile havneanlegg.

SVs hovedprioriteringer for forsvarssektoren den neste langtidsplanperioden er å:

- Foreslå at det nedsettes en ny forsvarskommissjon
- Prioritere å løse prekære bemanningsutfordringer, både i militær og sivil del av Forsvaret
- Styrke landmakten, spesielt i Nord-Norge. SV vil ha konkrete og realistiske planer for viktige investeringer, og sørge for helikopterstøtte til Hæren
- Styrke vår tilstedeværelse i de norske havområdene
- Styrke forsvaret av kysten vår, spesielt i Nord-Norge
- Kjempe mot urealistiske effektiviseringskrav i sektoren som helhet
- Reversere privatiseringen av renhold i Forsvaret, og stoppe ytterligere outsourcing og privatisering i sektoren
- Utrede veien videre for vernepliktsordningen, med sikte på å skape en meningsfull og forsvarlig førstegangstjeneste
- Gjenopprette basepolitikken og avslutte permanent stasjonering av fremmede makters styrker på norsk jord i fredstid
- Styrke den digitale beredskapen, både i Forsvaret og samfunnet for øvrig
- Be om en utredning om digital autonomi og ta til orde for et fellesnordisk initiativ for sikre offentlige skyløsninger
- Sette konkrete mål for reduksjon av klimagassutslipp og stille strenge krav til beskyttelse av miljø